

1999

ԱՐԴԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՅԻՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆՇԱԲԱՆԱԿԱՆ

ቶርኒህቶሪካሊኒ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ :

Մար ելած հրախրտակներ :
ՅԱՌԵԱՆՏԱՆ : Կրօնական խնդիր մի :

ԻՍԱՌՆԸ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՃՆԵՐ

ՔԵՂԱՆԻՔ ԵՎ ԸՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ո խորհրդա ազատութիւնը՝ մեր մտայ կարգու-
թիւններն զատուելէ սահման չունի. բայց մե-
խորհուրդներն հարգուելա ազատութիւնը՝ ընկերա-
կայ օգոյնն ցուցանա՝ բոլոր սահմանութիւն պարփակ
էսէ և՛ Ըտոր համար թ որ այլ ևս չը ձեւերով կը տես-
նուի և պէտք թ որ տեսնուի։ Ուստատարի մէջ նոյ-
նը չէ ինչ որ է Ըմբիկայի Միացեալ Նահանգայ մէջ.
Բլուսիսիայ մէջ նոյն չէ ինչ որ է Գաղղիայ մէջ. Ըստ-
րիայ մէջ նոյն չէ ինչ որ է Ընգղիայ մէջ. Կաթիկի մէջ
լինէ չէ ինչ որ է Թուրքիայ մէջ. Հուսիս մէջ նոյն չէ
ինչ որ է Կասանիւնուորայ մէջ. որ կողմն տեսնուե-

« Գրաւոր, հրամանը ստանալէն ետեւ, ամէն
ուած կրնայ ստղծել: Բայց դրբին ամեն օրինակներ.

իրը, որ առաջուց 'ի վեր | ունի—Նա
ըլենի կուսակից և անոր կառավա-
րութեան աստուծոյն և աստուծոյն և

Թ տալու համար, | օրաերուն խոր-
ուարանին ներկայացուց, որ օրինա-

նորոգական աղօթից մէջ: Այժմ Երեւանի քաղաքայեցիները հոն ներկայ գտնուելով, եկեղեցւոյ աւարտմանէն ետքը հարցուց քահանաներուն թէ ինչո՞ւ չի յիշեցին թագաւորին անունը:

« Պատասխան տուին: « Անք հիմայ բարոյական անկախ ենք, միայն Կոստանդնուպոլսոյ պատրիարքին կը վերաբերինք: Անկէջ ետքը բնաւ չի պիտի յիշենք մեր աղօթիցը մէջ թագաւորին ու թագուհին, որ մեր կրօնքէն չեն: »

« Բողոքապետը անմիջապէս ծառայարար դիր մը գրեց կրօնից պաշտօնէին: »

« Այժմ Երեւանի եպիսկոպոսը իմացուց, որ այս գործին մէջ եկեղեցականները աղատութիւն ունեցին էին իր համազմանը համաձայն վարուելու: »

Ի ԱՌՆ ԼՈՒԻՐ

Արքեպիսկոպոսական մեծապատիւ Պօղոս ամիրան Տատեանց ամսուս 13 ին գաղղիական Էփեսոս շտապելով մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ ընկերութեամբ արեւմտաօստրալ Զօհաննէս պէյ, Տատեանց իւր ծաղկահասակ որդւոյն, և անուան չի կենակցին մեծարգոյ Արքեպիսկոպոս Տատեանց: Այս ծառայարարը հարգութեան պատճառը մեծապատիւ Ամիրային անցնելունը բաշտած ծանր հիւանդութիւնն է, որ ուրախ երբ ըսելու, բարի վախճան ունեցաւ, բայց իւր առողջութիւնը կատարելապէս հաստատուելու համար բըժշկաց խորհրդով Իստանբուլ կ'երթայ քանի մը ամիս այն կողմերը պարտելու և հանգստի ջուրերը մանելու:

Հատ հաւանական է, որ Իստանբուլին Փարիզ ալ երթայ իւր երկու աղջիկով ուսումնասիրելու գլուխները անունը: որ քանի մը տարիէ ի վեր հոն ուսման կը պարտուին:

Այն շտապելով ծամբոյ երաւ նուաւ արքեպիսկոպոսական Պ. Կարապետ ամիրայի որդին մեծարգոյ Ստեփան ամիրան Պալեան, որ քանի մը ամիս առաջ Փարիզէն դարձեր էր իւր սիրելի ընտանիքը տեսնելու և հիմա նորէն Փարիզ կը վերադառնայ Էփեսոսէն ըստած բարձրագոյն դպրոցին դասերը շարունակելու, որոնց մէջ մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է:

Յիշեալ յարգելոյն ընկեր և ուղեկից է արժանապատիւ Ստեփան ամիրան Պալեան, որ քիչ մը ժամանակ Փարիզ կենտրոն գիտաւարութիւն ունին:

Այն Էփեսոս շտապելով Փարիզ կը վերադառնայ նաեւ յարգելի Ստեփան ամիրան Պալեան, որ երկու ամիսէ ի վեր եկեր էր իւր սիրելի մայրն և ընտանիքը տեսնելու, որ տասն և մեկ տարիէ ի վեր զինքը չէին տեսած: Այս յարգելի անձը Փարիզի մէջ սակերտութիւն ընելով, իւր հանձնարքն և արւեհատին մէջ ունեցած ծարարութիւնը և համարումութեանը արժանի պատիւ և համարում ստացած է ամենուն քով և միջեւ հասարակագրութեան խորհուրդէն: Այս Էփեսոս իշխանին անձնական, որ յատուկ հարաւերով անցնելու ըր հետը տեսնուելու և զարգաց վերաբերեալ ծանրաբան սպաններ շինել տուեր էր:

Արեւմտայ մայրաքաղաքին մէջ տաճկաստանցիներ մը այսչափ քիչ ատենի մէջ անանկ յառաջդիմութիւն ընելով յիշեալ հայադուր յաջողամտութեանը և հանձնարքն յայտնի ազգայնոց ընդդէմ զանազան անարդար և ալ պատիւ համարուելու արժանի է:

Օմիւսին Արշակունի արարաբան բազմադիւն լրագրին Հրատարակիչ ար:

Ժանայարգ Ղուկաս աղան Պալապետեան, որ անձնական գործերու պատճառաւ ամիսէ մը ի վեր մայրաքաղաքէն կը գտնուէր, անցեալ ուրբաթ Օմիւսին վերադարձաւ:

— Ինկիլիսի կառավարիչ Ս. Վ. Է. Զի. հի վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Կոնստանդնուպոլսոյ զինուորական խորհուրդի Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի: Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի: Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

միւրիւր Ստեփան ծամբոյ: Բայց անոր ալ ձեռք անցնելը կը յուսացուի:

— Կոնստանդնուպոլսոյ զինուորական խորհուրդի Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի: Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

բերած էր: Այս գումարներուն համար կը յուսացուէր, որ շահաւոր կերպով շտապելու թեան տրուին: Բայց տասնըհինգ օրէ ի վեր դրամաց արժէքը իջած լըլըլով մեծ մասամբ եւս պիտի խրկուին:

— Կրէկ աւտու ժամը երեքին տեսնելով մայրաքաղաքի Չարապետ ըստած թաղը հրդեհ պատահելով ձեռքի ձեռքի մղկութիւն մէջ վրայ տաճկի տունն այրեցան:

— Կրէկ իրիկուն Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

— Զոհաննէս թուով Արքեպիսկոպոսական ընկեր և զգրին, թէ Ս. Վ. Է. Զի. վաշտն անցեալ երեքշաբթի (յուլիս 11) Օմիւսեան ընկերութեան Ստեփան շտապելով ծամբոյ երաւ իւր միւր երթարու, ուսկից պիտի շարունակէ իւր ծամբոյ գէպ ինկիլիսի:

Թեան մէջ արուեստի միայն կը պահուի, իր օրերը թանգարաններու ներկայացնելու մէջ կ'անցնէ: Այս եօթներորդ անգամն է, որ խաղաղ կը պտուտի և մեծ գրքի մը տարեք կը պատրաստէ, որուն երեսուն տարիէ ՚ի վեր կ'աշխատի և անունը պիտի ըլլայ պարսկերէն Քաղաքաբնութեան:

Փարսիկի դիւանութեանց ձեռնարկին վերջին ժողովին մէջ Պ. Մարտիկոյ խմբագրող, որ Պ. Ժանի Շաքոնի անուն ատենադպրութեան աշակերտ մընոր գիտաւոր մը տեսեր է Ստրասբուրգի գիտարարէն: Այս գիտարարը կիսով մաս տեսնելու ձեռքով իրաւ զրոյ գրութեան է, բայց շատ տկար է եղեր լայնորէ քիչ մըն ալ տարածուած, պոչ և միջակէտ չունի եղեր: Այս աստղը երկու օր ետքը Տանիմարայի լրագրող քաղաքէն ալ տեսնուեց: Բայց գիտեմարտական կերպով ձանձուած չեն աւարտեմէ կ'արեւրը:

— Ստրասբուրգի յոյն վաճառականները անցեալ շաբաթու հետեւեալ գիրքը տուին Վիգլիոյ գետնին Պ. Սթրասթորտ (Էտրիքի) գերակմանին, Պ. Օարիքի պատուաւոր վաճառականին ձեռքը:

« Սթեմոփոյ տէր: Չեր վաճառութեան այս քողաքէս մեկնելու ժամանակը չեմ կրնար զմեզ արգիլել անանկ զգացմունքէ մը, որ ամէն համեստ մարդոյ անհրաժեշտ պարտք մըն է, այսինքն է Չեր Սթեմոփոսեան առաջը ներկայանալ ու աղաչել, որ մեր խորին երախտագիտութեան ու շնորհակալութեանը ընդունիք այն ամէն բարեբարութիւններուն համար, որ Չեր Սթեմոփոսեան մարտադարս գտնուելէն ՚ի վեր ըրած է վաճառականութեան ծաղիկըն և յառաջդիմութեանը համար:

« Սթեմոփոսեան թերեւ աւտեն պիտի չի մտնայ ձեր վաճառութեան անդուլ խնամոց և վեհանախական ձեռնառութեան քննարկ յիշատակը, և իրաւունք պիտի ունենայ պարծենալու անգին բաւանձանքնոր հաւթեան մը վրայ, այսինքն այն բարձր պաշտպանութեանը վրայ որ հազար ու մէկ առթի մէջ Չեր Սթեմոփոսեան գտած է:

« Այս վայրկեանը սրտով որ մեզի ուրախութիւն է մեր խորին երախտագիտութեանը Չեր Սթեմոփոսեան լու պատեհութիւն մը ըլլալուն համար, այնչափ ալ տխուր է, որովհետեւ վաճառականութեանը ձեզի պէտ պանծալի պաշտպանէ մը կը զրկուի:

« Սակայն Չեր Սթեմոփոսեան չունի վերագաւնալուն յուսով միտմարտելով և այս բանին կատարմանը համար ՚ի բոլոր սրտէ բարեմարտութեան ըլլալով, պատիւ կը համարենք եւ այն:

« Հաւաստի գետնին պատասխանը:

« Պարոն: Չեր անունը յունիս 3/15 թիւով ձեռքս հասած գրքի մը 55 տարեգրութեան գլուխը տեսնելով, պարտք կը համարիմ ինծի, որ ես ալ ձեր միջնորդութեամբ ծանուցանեմ այն գրքին ընդունելութիւնը, և գիտցնեմ զանի ստորագրողներուն թէ որչափ ըզգալի եղած ինծի այն մեծարանայ նրա էրը, որով հաճեցան զի պատուելու:

« Երեսփոխան ըլլալով այնպիսի կառավարութեան մը, որ վաճառականութեան կարեւորութիւնը իւր բոլոր ընդարձակութեամբ կը հասկնայ և քաղաքաբնութեան աղիւ ընթացքին մէջ մարդոյ յառաջ երթալուն վերջնական օգտակար աղբյուրութիւնը անգին կը ծանցայ, ես միայն իմ պարտքս կատարելով ձեր օգնութիւն հայրենակիցներուն օգտին հետ մէկ

բռնելով, և ջանալով, որ այս գեղեցիկ կոյսերութեան ունեցած հարստութեան արդիւնները ամէն ազգայ առջեւ բաց ըլլան, այս գեղեցիկ կայսերութեան, որուն հաստատութիւնն ու յաջողութիւնը բոլոր Աշխարհի բարօրութեանը հետ անբաժանելի կերպով կ'ապուած է, և քանի որ ինքզինքը մարդկութեան ու արդարութեան ձեռնարկ սկզբանցը վրայ աւելնելու օգնութիւնը կը հաստատուի, ամենուն համակրութիւնը իր վրայ կը դարձնէ:

« Իմ ձանապարհարկութեան, որ այս մեծարանայ և շնորհակալութեան պատուական վկայութեանը առիթ տրւած, անշուշտ քիչ շատ պիտի ընդունի այն յարաբերութիւնները, որ պատու ունեցայ վայրէջում ձեզի հետ, պարոն, և ձեր ստորագրող թիւերու կիցնելուն մէկ քանին հետ: Բայց ումենեւին չի պիտի փոփոխէ սրտիս մէջ ունեցած գրգայմունքներս, և ոչ պիտի պարտաւոր համէ այն ուխտերը, որ ասանկ պատուաւոր անձանց ինծի տրւած վկայութեամբ կրնայ հաստատուի: Պատիւ կը համարիմ եւ այն:

« Սթրասթորտ Էտրիքի »

« Երբ տեսի թուգարն ձեռքս թանգարանները մարդկային ազգին յիշատակարաններն են: Երկուսը և ապագայ դարերը անցեալներուն հետ կը կապեն: Ենթամով մարդիկ իրենց նախնեաց վիճակին վրայ ստույգ տեղեկութիւններ կ'առնան, անոց մասնունութեանը, կարողութեանը, արտօժանի, զգացմունքը, բարոյքը և սովորութեանը կենդանի պատկերներն ու վկայութիւնները կը տեսնեն: անոցմէ՛ պատմական, ժամանակագրական, արուեստական լրտեր և ուրիշ հազար ու մէկ մեծամեծ օգուտներ կը քաղեն: Այս պատճառաւ Աշխարհի լուսաւորեալ ազգաց մէջ ընտիր և ճիշտ թանգարան մը ունենալը հարստութեան և պարճանոց ամենէն մեծը կը համարուի: Տերութիւնները ևս և մասնաւոր մարդիկ թանգարաններ հաստատուելու կամ ունենալու և անոց զարգացնելու և պահպանելու համար ամբողջ աշխատութիւններ, հոգեր, ծախքեր և ուրիշ տեսակ տեսակ մեծամեծ զոհեր յանձն կ'առնեն: Թանգարանի մը կարողութեամբ ուրիշ նիւթական կրօնական չին մանկի, մահաւան պէտ անգարաններ չեն: Հին աշխարհքը կամ անոր մէկ մասը անգարանալի կերպով կ'որոնցնել ըսել է:

« Երանի ցաւով և ծանրակիւծ կրօնատ մը պատահելով այս օրերս Փարիզի մէջ, նշանաւոր թանգարանային ըմ մը մահաւանքը պատճառ եղաւ:

« Այնքա՛ն (նոյն ան արուարձանի բը նոյնիցներէն Պ. Մ. անուն մէկը՝ ընտիր գիւններու թանգարան մը ունէր իր տանը մէջ: Ենթամով միտմարտեց ներ զարգացումն էին հին գիւններով, տոկոսներով կատարեալ կարգաւորութեամբ և զարմանալի խնամքով շարունակ էին, որոնց մարդ չեմ կրնար գոչել, որովհետեւ Պ. Մ. իրեն հաւատարիմ և խղճմունքաւոր թանգարանային իր գանձերը անձեռնմխելով կը պահէր և ինքն ջուրէ զատ բան չէր խմէր:

« Այս օրերս քանի մը տակաւի շարժանով շինել տալ ու գելով, իր տակաւ աւադրմը բերելու արդ: Կոչաց մարդը, որ թանգարանը կը մտնայ ու կը նայի որ ասանկ չար ամենէն հին տակաւներուն մէջն գիւնին վազեր, գրեթէ բոլորովին պարսպուէր էին: ուրիշ շատ տակաւներ ալ աղէկ գոյուած չըլլալով, անոց ալ մէջն գիւնին գարձեր էր:

« Այս աղետալի դիպումը Պ. Մ. լսելով առջի բերանը չուղեց հաւատալ: Բայց ետքը անձամբ ստուգելով, այն

աստիճան յուսահատութեան մէջ ինկաւ, որ անգարանը սխաւ պօռնայ: « այս աղետալի հարուածը իմ մահաւորաւ պատճառ պիտի ըլլայ: » Սանկ պօռնալով միտմարտեց իր երաւ, ու մինչեւ որ ետեւէն հասնի նէ, ինքը զինքը բակին մէջ ջուրը նետեց:

« Երբոր նորոգութեան պէտք ունենալով, քանի մը օր առաջ չորոցներ էին: Պ. Մ. մէջը ինկած ատենը՝ գրութիւն քարի մը պատահելով խորոպ կեր էր: Երբոր ջուրէն դուրս հանեցին, վրան հաղւ կենաց նշաններ կը տեսնուէր, և ատեն ատեն « ո՛հ խեղճ տակաւներս » խօսքը կը լսուէր բերնէն: Թեպէտ բոլորները շուտով օգնութիւն հասան և պէտք եղած խնամքները տրուին, բայց դժբաղդ թանգարանատէրը երբեք բաւորի մէջ հոգին փչեց:

« Հետեւեալ նամակը մեր հոգեւոր գաւան համագործակցութեան պատուաւոր անձն մը մեզի կը յուղարկէ:

« Յարգելի հարապարտիչ: Երբոր միջոցաւ բարեօրէն և հետաքրքիր հասարակութեանը իրաւ թուղթս հրատարակեց:

« Վերջի օրերս Վիեննայի Սիմփարեան միաբանութեան գեմ հրատարակեալ իտալերէն գրքին պատճառաւ ազգիս մէջ ծագած խռովութիւնները, և ասոր համար բարեմիտ հասարակութեան ըրած բողբոք յայտնի է: Ուշուրի ես, անկողնիս վրայ խորհրդով վերջիցեալ գրքին վրայ որոշ առեղեկութիւն մը ստանալու համար, ամայս 14ին մարտադարս մէջ գանդուի Վեր. Սոմսիեօն Հիլեօ արքեպիսկոպոսին գայի: Ինքը զիս խորով ընդունելէն ետքը, յայտնի և սրտակի զրուցեց, որ Վիեննայի Սիմփարեան միաբանութեան վարդապետները հեղեմիտ անուանելու բացարձակ զոր պարտութիւն է, և թէ այս գրքին հեղեմիտ գերապայծառ Հաստեան արքեպիսկոպոսին է և իրեն գործակից քանի մը ուրիշ եկեղեցականներ: Ուստի հասարակութեան առջին զուր տեղը կը բաժնորոշուի ան Վատար և ան Սիմփար: Օրորով շուտով իտալերէն քահանայները, իրեն բուն հեղեմիտ այսպիսի անձանի գրեւածքի մը, բայց որովհետեւ ասոնք ալ վարձքով որբալից եղեր են այս անտեղի գրութեանս տուանց իւր հաւանութեանը, ուստի եկեղեցական գաղափարաւորները յանգեալութեանը արժանի պատճոյն դատաւարութեան ինչպէս հասարակութեան յայտնի է, մասնաւոր թէ Տ. Վատարին մայրաքաղաքէս փոխելը յայտնի աղապայ մըն է յիշեալ գերապատիւ արքեպիսկոպոսին իւր եկեղեցական գաղափարութեանը բարձր պաշտօնը խղճիւ և անկողնաւորութեամբ կատարելուն:

« Իրաւեւրամայոյ 17 ին համարաւ կը թան անջին յայտնի զրուցեցաւ որ Վեր. Սոմսիեօն Հիլեօ, ժողովրդեան հրատարակելու համար մասնաւոր թուղթ մը խրկեց է մեր գերապատիւ պատրիարք Սեդիկեան վարդապետին, որուն մէջ մանրամասն զննութիւններ կան յիշեալ Սիմփարեան անուամբ Պարոյ մէջ ապուած խռովութեանը գրեւածքին վրայ: Տարակոյ չունիք, որ այն թուղթն ալ մօտեւոր յարգեց հասարակութեանը կը հրատարակուի:

« Երբոր մէջ ձանապարհարկութեան ընդունելուն բաղմունքներ նա յեւել, Երբոր խղճի ընկերութիւնը յառաջիկայ շաբաթ օրէն սկսեալ ուրիշ շոգեւան մըն ալ պիտի յատկացնէ Պէրիք — Տերէ բանեւը համար:

« Եւստան ժամը 1/2 ին Պէրիք — Տերէն պիտի ելնէ Սիմփարայի և Լեւնի գեղ հանգիստելու կամուրջը պիտի երթայ:

— Նոյեալ ուրբաթ տեղաւթեան (զապիթէ) ժողովին անդամ Պ. Մէքօ ին տունը գող մտերու ծանրադիւ զարգեր վերցուցեր է:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԵՐ

Վերախառութիւնը շատ ատեն բարեբարութեանց աղբիւրները կը չորցնէ, անոր պիտի վնասակար արդիւնքը շատ ատեն տկար սիրտերը վնասեցունէ է, անոց վեհանախութիւնը կապկածի փոխել, ու անոց գիտարարութիւնը անհաղութեան փոխել է:

Վերախառութիւնը բնութեան զէմ մոլութիւն մըն է, կենդանիներն անգամ երախտագիտ են:

Սէկ ժամը քնացող մարդուն, արթուն կեցողին, անդորմին, գործ ունեցողին, հեշտացողին ու վնասողին համար մէկ չէ: Թէ որ ասանկ գրեթէ միշտ տէր ենք ժամանակին տեւողութիւնը փոխելու իր գործածութեամբը, ևս առաւել տէր ենք անոր օգտակարութիւնը հաստատելու:

Պատմութիւնը կը պարունակէ աշխարհի փորձը ու գործերուն խելքը: անիկայ անշուշտ վարդապետ մըն է, որուն առարկութիւնները անցքերու վրայ հիմնած ըլլալուն չենք կրնար մերժեր: մեզի անցեալը կը ցուցնէ ապագան ծանուցանելու համար: անիկայ ճշմարտութեան հայեցիկն է:

Օգտակար միմիայն համեստն է: ճշմարտագէտ մեծ ըլլալը միմիայն արդարութեամբ կ'ըլլայ ու կատարեալ երջանկութիւնը միայն առաքինութիւնը կ'ըլլայ:

ՕՆԵՈՒՅՈՒՆԵՐ

Եկեի գեղ չեց պաշտ ըսած գեղ Ուն ձո՛ւ Օլլըին արան ծախս է. 18 խնդրէն երես 41 խնդրէն խորհրդին ունի, Էրէ է 738 խնդրէն պէշ: Այս արային դիմաց, այսինքն ծովերէն ինչոյ ուրիշ արան մէկ խոյ 145 խնդրէն պէշ, որովհետեւ մէկէն իւրեւ 883 խնդրէն. այս երկուքն Էրէն է, և Էրէն գնով ին ծախս. ուրիշ Պէրիքային եկեղեցին չուր Ունեւան իտալերէն արային հեպ պէտեօր և պէտե Էրէ պէրիքայինները անից ասէն:

— Այս լրագիրը Էրէն շաբաթ Էրէն Էրէն լրագիր օրերը: Տարեկան գինն իսկի 100 շաբաթ. իսկ վեցամեայ գինը 55 շաբաթ: Ուր ուրիշ իրաւ պարագրիւրէ. Կ. Պէրէ Վէրէ խան լրագրոյ գրաւեալը:

Օրդնալ (Իշիք) Լրագիրէն Սարգիս արային վաճառարանը:

Լեգիպոս Տ. Վատարեան Սարգիս արային գրաւեալը:

Երբոր անուամբ (Կարէն) Պաշտպանեան Զօհանէն արային վաճառարանը:

Պրոսա՝ Պաշտպան Սերգիս արային վաճառարանը:

Կեսարի (Կայսեր) Պրէնիկեան Զահրէի Կարապետ արային վաճառարանը:

Տրայիլեան Վատարեան Սարգիս արային վաճառարանը:

Կարն (Իշիք) Վատարեան Զարու ին արային վաճառարանը:

Թրիքային (Կարէն) Լեգիպոս արային վաճառարանը:

Երբոր անուամբ (Իշիք) Սերգիս արային վաճառարանը:

Հարոս (Թրիքային) Զահրէի Լեւն արային անեալը:

Վորս երկուքն լրագիրներուն ճամբոսն ծախս ասանկն ըլլայ է:

ԽՄԲԱԿԱՆ ՏՆՕՐԵՆ

Կ. Ս. ԻԹԻԻԶԱԿԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ Ի ՏԳԱԿԱՆ Ե. ՄԻԿԵՆՏԻՍԵԱՆ